

Szkolne ABC...

Nr 1

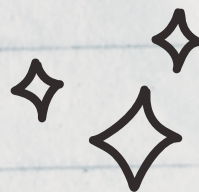
wrzesień - październik

2023

W tym numerze:

- 250 rocznica powołania Komisji Edukacji Narodowej
- Dzień drzewa
- Idzie Jesień
- Ośmiornica w morzu żyła...
- Światowy Dzień Owoców i Warzyw
- Uśmiechnij się

250 rocznica powołania Komisji Edukacji Narodowej

14 października przypada Dzień Edukacji Narodowej – święto nauczycieli, wychowawców i pedagogów. Obchodzony jest w rocznicę powstania w 1773 r. Komisji Edukacji Narodowej – pierwszego w Europie ministerstwa oświaty – która zajęła się reformowaniem szkolnictwa w Polsce.

Komisja Edukacji Narodowej (pełna nazwa: Komisja nad Edukacją Młodzi Szlacheckiej Dozór Mająca) – była pierwszym w świecie ministerstwem oświaty i o wiele lat wyprzedziła podobne rozwiązania w innych państwach. Na wniosek króla Stanisława Augusta Poniatowskiego powołał ją 14 października 1773 r. Sejm Rozbiorowy.

Działała w latach 1773–1794. Stworzyła nowoczesną strukturę organizacyjną oświaty – od szkół elementarnych przez gimnazja aż do uczelni wyższych. Reforma objęła programy nauczania, do których wprowadzono elementy nauk przyrodniczych, historii i geografii Polski, naukę języka ojczystego i wychowanie obywatelskie.

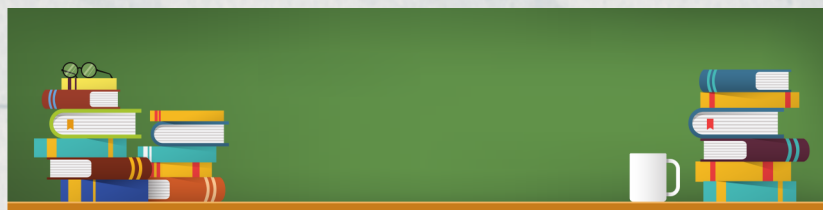
Komisja powołała Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych, które zajęło się przygotowywaniem podręczników. Zamawiano je u wybitnych uczonych polskich oraz tłumaczono najlepsze opracowania zagraniczne. Komisja uregulowała również podstawy prawne zawodu nauczycielskiego i stworzyła pierwsze szkoły kształcące pedagogów.

Zreorganizowane zostały też akademie: krakowska i wileńska. Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, przemianowany na Szkołę Główną Koronną, stał się nowoczesną uczelnią. Wysoką rangę zdobył uniwersytet wileński. Przemianowany na Szkołę Główną Wielkiego Księstwa Litewskiego stał się ważnym ośrodkiem nauk przyrodniczych i astronomii. Komisja zamierzała też powołać Królewski Uniwersytet

w Warszawie – jego załącznikiem była utworzona w 1789 r. Szkoła Anatomii i Chirurgii.

Kres działaniom Komisji Edukacji Narodowej położyła utrata niepodległości Polski, ale wiele wprowadzonych przez nią rozwiązań miało kontynuację.

Dzień Edukacji Narodowej wprowadzono w 1982 r. w miejsce obchodzonego wcześniej Dnia Nauczyciela. W artykule 74 ustawy Karta Nauczyciela zapisano: "W dniu rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej, 14 października każdego roku, obchodzony będzie Dzień Edukacji Narodowej. Dzień ten uznaje się za święto wszystkich pracowników oświaty i jest wolny od zajęć lekcyjnych". Dzień Edukacji Narodowej jest okazją do nagradzania wyróżniających się dla niej nauczycieli i pracowników niepedagogicznych. W tym dniu lub w dniach blisko tej daty wręczane są nauczycielom krzyże zasługi, medale Komisji Edukacji Narodowej (najwyższe odznaczenie przyznawane przez ministra edukacji narodowej) i nagrody za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze.

Przy okazji Dnia Edukacji Narodowej uroczyscie nadawane są też honorowe tytuły "profesora oświaty". Idea obchodzenia w Polsce specjalnego święta nauczycieli sięga 1957 r. Wówczas, podczas Światowej Konferencji Nauczycielskiej w Warszawie, zaproponowano, by 20 listopada stał się Międzynarodowym Dniem Karty Nauczyciela. Ostatecznie zwyciężyła propozycja uczczenia rocznicy powołania Komisji Edukacji Narodowej. Uchwalona w 1972 r. ustawa Karta praw i obowiązków nauczyciela wprowadziła Dzień Nauczyciela obchodzony właśnie 14 października.

W różnych krajach nauczyciele obchodzą swoje święto w różnych dniach. Przykładowo na Tajwanie obchodzone jest ono 28 września w dniu urodzin Konfucjusza, a w Czechach i na Słowacji – 28 marca, czyli w dniu urodzin Jana Amosa Komenskigo – XVII-wiecznego pedagoga, filozofa, reformatora i myśliciela protestanckiego, twórcy i propagatora jednolitego systemu powszechnego nauczania, który zalecał objęcie nauczaniem wszystkich, niezależnie od płci i stanu.

Uczniowie naszej szkoły uroczyscie upamiętnili 250 rocznicę powołania Komisji Edukacji Narodowej. Na sali gimnastycznej odbyła się lekcja historii, podczas której poznaliśmy dzieje szkolnictwa. Uczniowie złożyli życzenia nauczycielom i wychowawcom, życząc im satysfakcji z pracy zawodowej oraz uznania i szacunku wychowanków, a wszystkim, którzy są związani z oświatą wytrwałości w pełnieniu swojej misji, sukcesów oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Dzień Drzewa 10 października

10 października, świętujemy w Polsce Dzień Drzewa. Ta inicjatywa ma na celu zwiększenie świadomości ludzi na temat tego, jak istotną rolę pełnią drzewa dla funkcjonowania naszej planety i nas samych. Drzewa, jak i całe lasy są niezbędne do trwania życia na Ziemi. Oczyszczają powietrze, którym oddychamy, filtrują wodę, którą pijemy, zapobiegają erozji i działają jako ważny bufor chroniący przed zmianami klimatu.

CIEKAWOSTKI O DRZEWACH

- Drzewa potrafią porozumiewać się i bronić przed atakiem owadów. Naukowcy odkryli, że drzewa mogą zalewać liście substancjami chemicznymi zwanymi fenolami, kiedy owady zaczynają nalot. Mogą również sygnalizować innym drzewom niebezpieczeństwo, aby mogły rozpocząć własną obronę.
- Drzewa są najdłuższymi żywymi organizmami na Ziemi i nigdy nie umierają ze starości. To owady, choroby i ludzie przyczyniają się do ich przedwczesnej śmierci.
- Na świecie jest około sześćdziesiąt razy więcej drzew niż ludzi.
- Na świecie żyje ponad 23 000 różnych gatunków drzew.
- Jedno dorosłe drzewo może wytranspirować latem do 450 l wody dziennie. Taki efekt daje 5 dużych klimatyzatorów działających 20 godzin na dobę i obniżających temperaturę otoczenia o 3-7 stopni C.
- Średnio jedno drzewo produkuje około stu metrów sześciennych tlenu rocznie.
- Do drzew dostarczających największe ilości tlenu należą: buk pospolity (1,1 kg), klon (1,1 kg), robinia akacjowa (1,1 kg), dąb (0,8 kg), lipa i jesion (0,7 kg). Podobne ilości tlenu wydzielają drzewa iglaste, takie jak sosna. Jedna dorosła, 60-letnia sosna produkuje tlen niezbędny do życia 3 osób.
- Jedno drzewo w ciągu roku absorbuje ok. 3 tys. litrów wody opadowej i wprowadza do powietrza kilkaset jej litrów pod postacią pary.
- Drzewa są swoistym filtrem, doskonale pochłaniają i neutralizują substancje toksyczne, takie jak: dwutlenek węgla, dwutlenek siarki oraz metale ciężkie (ołów, kadm, miedź, cynk).
- Tylko jedno drzewo może pochłonąć nawet 48 kilogramów dwutlenku węgla rocznie i może bezpiecznie pochłonąć tonę dwutlenku węgla do 40 roku życia, dlatego jest tak ważne w walce ze zmianami klimatycznymi.
- Ziemia traci co roku prawie sto milionów drzew...

Drzewa są zatem niezbędne do przetrwania życia na Ziemi, w postaci jaką znamy obecnie. Niezwykle ważne jest, abyśmy angażowali się w ich ochronę.

Idzie Jesień

Niestety lato i wakacje dawno już za nami. Czas przygotować się na jesienne chłody. Starajmy się jednak robić wszystko, by nie dopadła nas jesienna chandra. Jak to zrobić? Oto kilka naszych propozycji.

1. Zrób sobie coś dobrego na osłodzenie ostatnich ciepłych dni, np.

MUS ŚLIWKOWY

SKŁADNIKI:

300 g świeżych/mrożonych śliwek (bez pestek)
40-50 g cukru lub więcej, do smaku
1/2 łyżeczki cynamonu (opcjonalnie)
6 g żelatyny (1,5 łyżeczki) + 2 łyżki zimnej wody
150 ml śmietanki kremówki 36%, schłodzonej
Ilość cukru zależy od tego jak kwaśne są nasze śliwki.

- Śliwki kroimy w kostkę, pozbywając się pestek. Umieszczamy je w garnuszku i dodajemy cukier z cynamonem. Podgrzewamy na małym ogniu. Gdy śliwki się podsmażą i puszcza sok, a cukier się rozpuści, wyłączamy palnik. Blenderem miksujemy śliwki, aż otrzymamy gładki mus.
- Żelatynę zalewamy wodą i odstawiamy na ok 7 min, do napęcznienia.
- Otrzymany mus śliwkowy przecedzamy przez sitko, aby pozbyć się skórek. Otrzymane puree (ok 200 ml) przelewamy do garnuszka i podgrzewamy do momentu wrzenia. Zdejmujemy garnuszek z palnika i dodajemy napęczniałą żelatynę. Całość mieszamy energicznie do chwili, kiedy cała żelatyna się rozpuści. Odstawiamy do wystudzenia.
- Puree śliwkowe nie może być ciepłe, ponieważ ubita śmietanka się zwarzy.
- W misce, za pomocą miksera (średnie obroty) ubijamy śmietankę. Ale nie ubijamy jej do końca, na sztywny krem. Ma być lekko luźna (będzie spadać z łyżki). Śmietanki do musu nie ubijamy do końca. Gdy ubijemy śmietankę na sztywno, to dodatkowe mieszanie, łącząc śmietankę z puree, powoduje warzenie się musu. Odkładamy mikser.
- Następnie, w 2 turach, dodajemy ostudzone puree śliwkowe i mieszamy delikatnie całość za pomocą łyżki lub różgi kuchennej, tylko do połączenia się składników. Mus wyjdzie luźny (niezwarzony), ale taki ma być. Możemy go na chwilę włożyć do lodówki, aby trochę zgęstniał.
- Gotowy mus śliwkowy od razu wykładamy na biszkopt/ciasto. Nie schładzamy go w misce do następnego dnia.
- Przed wyłożeniem musu na blat (jeśli nie mamy rantu) polecamy zrobić rant wokół tortu z papieru do pieczenia. Wypieki z musem śliwkowym schładzamy w lodówce kilka godzin (min. 6 godz., najlepiej całą noc).

TARTA Z MASCARPONE I OWOCAMI

SKŁADNIKI NA CIASTO KRUCHE:

200 g mąki tortowej
3 łyżki cukru pudru
100 g masła, zimnego
2 żółtka
szczypta soli

SKŁADNIKI NA KREM MASCARPONE:

250 g serka mascarpone
300 ml śmietanki kremówki 30%
3 łyżki cukru pudru

DODATKOWO:

owoce na wierzch

Mąkę przesiewamy razem z cukrem pudrem. Dodajemy sól oraz kawałki zimnego masła. Siekamy nożem lub siekaczką do ciasta kruchego. Następnie dodajemy żółtka i szybko zagniatamy na jednolite ciasto. Owijamy folią i wkładamy do lodówki na 30 min.

Formę na tartę o średnicy około 24 cm smarujemy lekko masłem i oprószamy kaszką manną lub bułką tartą. Ciasto rozwałkowujemy pomiędzy dwoma arkuszami folii spożywczej na kształt formy. Zdejmujemy jedną część folii i wkładamy ciasto do formy. Dociskamy do dna i boków, nadmiar ciasta wycinamy nożem lub przejeżdżamy wałkiem po wierzchu formy. Ponownie wkładamy do lodówki na 30 minut, następnie zdejmujemy folię i nakłuwamy wszędzie widelcem. Pieczemy w temp. 180 C przez około 20-25 min do zarumienienia. Wyjmujemy i zostawiamy do wystudzenia.

Kremówkę miksujemy razem z mascarpone, aż uzyskamy gęsty i jednolity krem. Dodajemy przesiany cukier puder i chwilę miksujemy. Wykładamy na ciasto i dekorujemy świeżymi owocami

2. Przeczytaj letnią książkę

"Tego lata stałam się piękna"
"Dla nas zawsze będzie lato"
"Bez ciebie nie ma lata"

3. Odpęrz swoje ciało

- wyjdź na spacer
- zrób jogę w parku
- zrób maseczkę

Zuzanna Serwon, Amelia Kaczor

Ośmiornica w morzu żyła...

W jaskini morskiej, przy samym dnie,
gdzie ciepły prąd przez morze mknie
i gdzie zagłada w dzień ryb ławica,
mieszkała raz pewna Ośmiornica.
Któregoś razu, w skrzynce pocztowej,
znalazła liścik w kopercie nowej,
w którym Wieloryb, z sąsiednich fal,
gorąco zaprasza ją dziś na bal.

Z radości w macki zrobiła kłaśnięcie,
bo to jej pierwsze poważne przyjęcie.

I dała nura w głąb swojej jaskini,
do wielkiej, w rogu ukrytej skrzyni.
Zaczęła wyrzucać wszystko na piach,
co chwila wołając z zachwytu „ach”.

Miała tam suknie, kostiumy, buciki,
chusty, bolerka, jedwabne szaliki.
Znalazła tiulową spódnicę w róże,
do tego korale – perłowe – duże.

I gdy noc wczesna w morzu zapadła
przy toalecie wygodnie zasiadła.

Tusz nałożyła i cienie do powiek,
by oko wyostrzyć chociaż cokolwiek.

Błyszczkiem usta ledwie musnęła
i w lustro z zachwytem spod rzęs zerknęła.

Ubrała się nucąc do tańca wesoło
i obróciwszy się z gracją w koło,
do wyjścia dotarła dość zamasyście,
by ruszyć na pierwszy bal uroczyście.

Przy wyjściu z jaskini się zatrzymała,
bo myśl jej jedna spokoju nie dała:
którą się macką przywitać powinna,
gdy ma ich osiem i każda jest inna?

Czy prawą, pierwszą macką od głowy,
czy raczej drugą, gdzie pierścień nowy.

A może trzecią macką lub czwartą,
od prawej strony, przywitać się warto?
I ośmiornica przysiadła w skupieniu,
by postanowić coś w oka mgnieniu.

A może podać na przywitanie
pierwszą od lewej, co wtedy się stanie?
Lub drugą, gdzie błyszczący złoty zegarek,
czy trzecią, ubraną w sygnety stare.

A czemu macka od lewej czwarta
ma być z kolei tak mało warta?

Patrzy na macki, wybrać próbuje,
każdą ogląda, każdą trenuje.

Czy Pan Wieloryb będzie zdziwiony,
gdy poda mu mackę od lewej strony?

A może prawą wypada się witać?
Nie ma się kogo nawet zapytać.

I ośmiornica myśli, rozważa,
to, co ustali, za chwilę podważa.
Spódnicę z tiulu dawno pogniotła.

A tu tymczasem w jaskini okna
wdzierają się jasne słońca promienie
wprawiając ją nagle w duże zdumienie.

Noc przeminęła – a wraz z nią – bal
u Wieloryba z sąsiednich fal.

Jestem głowonogiem i
posiadam osiem ramion.
Dzięki temu, że moje ciało
jest miękkie, potrafię
szybko zmieniać kształt.

Ośmiornica

Tym oto wesołym wierszem chcemy wprowadzić Was w morski klimat i bliżej przyjrzeć się temu dziwnemu stworzeniu, które 8 października obchodzi swój dzień.

Dzień Ośmiornic, czyli 8 października, rozpoczyna kilkudniowe Dni Świadomości Głowonogów. Trwają one do 12 października.

Dlaczego akurat ta data? Otóż nie jest ona przypadkowa! Ośmiornica ma osiem ramion – stąd 8. dzień miesiąca. Październik, jako dziesiąty miesiąc, również ma tu swoje znaczenie. Kałamarnice i mątwy mają po osiem ramion i dwie macki – czyli łącznie 10 kończyn.

Ile o niej wiesz?

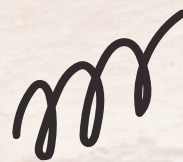
- Te wyjątkowe zwierzęta uważane są za najmądrzejsze bezkręgowce na planecie. Zmieniają barwy lepiej niż kameleon, rozwiązują problemy, używają narzędzi i są w stanie rozpoznawać poszczególnych ludzi.
- Znanych jest 289 gatunków ośmiornic.
- Na wolności żyją od roku do dwóch lat.
- Najmniejsza ośmiornica waży zaledwie 1 gram, a największa nawet ponad 60 kilogramów.
- Ośmiornice żyją w wodach ciepłych, najczęściej są spotykane przy brzegach oraz w okolicach raf koralowych
- Największe ośmiornice na świecie, czyli OCTOPUS GIGAS, żyją w okolicach Chile oraz Peru na dnie Oceanu Spokojnego.
- Na świecie występuje aż 800 gatunków ośmiornic.
- Stworzenia te zamieszkują planetę Ziemię od setek milionów lat.
- Największa znana ośmiornica ważyła 71 kg.
- Te stworzenia potrafią osiągać prędkość nawet 40 km/h.

Zachęcamy do obejrzenia filmu „My Octopus Teacher” (pt. „Czego nauczyła mnie ośmiornica”)

Maja Szymanik

ŚWIATOWY DZIEŃ OWOCÓW I WARZYW

Jesień to szczególnie czas, kiedy powinniśmy bardziej, niż zwykle zadbać o swoje zdrowie. Częściej bowiem przydarzają nam się różnego rodzaju infekcje, dlatego też warto zadbać, by na nasz talerz trafiło więcej owoców i warzyw. 20 października obchodzony jest Światowy Dzień Owoców i Warzyw. Jest to międzynarodowa inicjatywa, mająca na celu podniesienie świadomości społecznej, jaką jest dbanie o zdrowie i odporność.

Czy wiesz, że...

- Pierwsze obchody święta miały miejsce w Nowej Zelandii 18.10.2013r.
- Żadne owoce i warzywa nie zawierają cholesterolu
- Żółte warzywa wpływają dobrze na wygląd skóry, włosów i paznokci
- Zielone warzywa stymulują pracę jelit i oczyszczają z toksyn
- Pomidory to owoce, a nie warzywa
- Kiwi można jeść w całości
- Skórka owocu ma więcej witamin
- Owoce i warzywa wspomagają leczenie nadwagi i otyłości, a także wspierają pracę układu odpornościowego
- Melon jest jednym z gatunków ogórka
- Banan wpływa na lepszy sen

Julia Chomka

Uśmiechnij się

Na egzaminie na prawo jazdy egzaminator pyta podstępnie:

- Co pani robi, jeżeli po przejechaniu pięciu kilometrów stwierdzi pani, że zapomniała pani kluczyków?
- Zjadę na pobocze, włączę światła awaryjne, wysiądę z samochodu i sprawdzę, co za matoł pchał mnie taki kawał drogi.

Rodzice mówili: O jak super! Wolny dzień, nareszcie sobie dłużej pośpimy...
Hahaha, ale fajnie mieć rodziców z poczuciem humoru :)

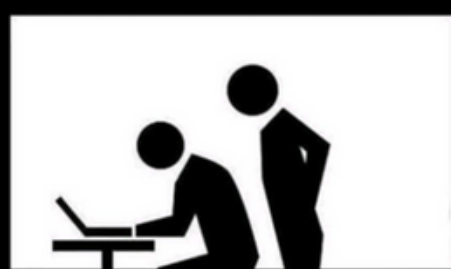
Psychiatra pyta.
- To dlaczego pan myśli ze u Pana w lodówce ktoś mieszka? Pacjent odpowiada.
- Bo żona tam nosi jedzenie .

Jak nazywa się kobieta, która nic nie wie?
- Niewiasta.

A kobieta, która wie wszystko?
- Wiedźma

Jak prawidłowo napisać CV..... 😊😊😊

Nie pisz bezrobotny ...
Pisz specjalista od zarządzania nadwyżką wolnego czasu 😊

Prace redakcyjne nadzorowały:
p. Agata Piątek i p. Barbara Cenkata

